

Het bestrijden van terrorisme en het beschermen van de samenleving zijn legitieme en noodzakelijke doelen. Daarin herken ik het belang van alertheid en daadkracht van de overheid. Tegelijkertijd moeten antiterrorismewetten zó worden vormgegeven dat zij de rechtsstaat, de fundamentele vrijheden en de gelijkheid van burgers niet ondermijnen.

Het huidige wetsvoorstel tot strafbaarstelling van het ‘verheerlijken’ van terroristische misdrijven roept op meerdere vlakken ernstige zorgen op. Het gebruik van vage termen, het ontbreken van een duidelijk opzetvereiste, de overlap met bestaande wetgeving en de risico’s op selectieve handhaving maken deze wet niet alleen juridisch problematisch, maar ook maatschappelijk schadelijk.

In deze reactie geef ik mijn bezwaren vanuit verschillende perspectieven: rechtsstatelijk, maatschappelijk, humanitair, cultureel, historisch en emotioneel.

Rechtsstatelijk perspectief:

- Onduidelijke begripsafbakening

Termen als “verheerlijking”, “glorificatie” of “positieve waardering” zijn vaag en subjectief. In het strafrecht gelden hoge eisen aan de voorspelbaarheid en duidelijkheid van normen. Deze wet voldoet daar niet aan en ondermijnt het legaliteitsbeginsel (art. 1 Sr).

- Geen vereiste aantasting openbare orde of opruiing

De wet stelt vervolging mogelijk zonder dat een uiting oproept tot geweld, oproer of een aantoonbaar gevaar voor de samenleving vormt. Dit maakt de toepassing willekeurig en kwetsbaar voor misbruik.

- Overbodig naast bestaande strafbepalingen.

Nederland beschikt reeds over wetten tegen opruiing, haatzaaien, ronselen en het verspreiden van terroristische propaganda. De Raad

van State stelt terecht dat deze nieuwe bepaling weinig toevoegt, maar wél risico's introduceert.

2. Maatschappelijk perspectief

-Chilling effect op vrije meningsuiting

Burgers, academici, journalisten, activisten en kunstenaars kunnen zich door deze wet genoodzaakt voelen tot zelfcensuur. Het debat over terrorisme, geopolitiek of radicalisering vergt nuance, historisch besef en ruimte voor scherpe analyse — die onder deze wet onder druk komt te staan.

- Risico op stigmatisering en ongelijke toepassing.

Er is een reëel gevaar dat de wet onevenredig tegen moslims en mensen met een islamitische achtergrond zal worden gebruikt. Dit blijkt uit ervaringen met eerdere radicaliseringswetgeving en selectieve handhaving, zoals etnisch profileren en discriminerende toepassing van de Wet op de uitgebreide identificatieplicht.

- De formulering van de wet biedt geen waarborgen tegen deze institutionele discriminatie. In een samenleving waarin islamitische uitingen al sneller verdacht worden gemaakt, draagt de wet bij aan versterkt wantrouwen, uitsluiting en polarisatie, juist onder bevolkingsgroepen die het vertrouwen in de overheid nodig hebben om radicalisering tegen te gaan.

- Rem op maatschappelijk debat en verwerking.

Groepen of individuen die zich in conflictgebieden herkennen, of zich solidair tonen met onderdrukte volken, kunnen door het benoemen van gewapend verzet al als strafbaar worden aangemerkt. Dit ondermijnt het open debat over rechtvaardigheid, bevrijding en politieke strijd.

3. Humanitair perspectief

-Belemmering van re-integratie.

(Ex-)radicalen of ex-jihadisten die hun verhaal delen om jongeren te waarschuwen, lopen het risico dat hun uitingen worden opgevat als strafbare verheerlijking, zelfs als ze juist de gevolgen bekritisieren. Dat ontmoedigt openheid en belemmert rehabilitatie.

-Slachtoffers en nabestaanden

Ook slachtoffers van terreur of mensen uit getroffen regio's kunnen hun pijn, woede of politieke duiding niet openlijk delen zonder angst voor straf. Dit staat verwerking, erkenning en dialoog in de weg.

4. Cultureel perspectief

-Censuur op kunst en satire

Kunstenaars, schrijvers, dichters en filmmakers die geweld of extremisme thematiseren – bijvoorbeeld via satire, theater of film – kunnen door deze wet juridisch worden vervolgd. Hierdoor ontstaat een klimaat van artistieke terughoudendheid waarin maatschappijkritische kunst moeilijker wordt.

-Internationaal precedent

In Spanje is vergelijkbare wetgeving gebruikt om artiesten, rappers en cartoonisten te vervolgen op basis van politieke of provocerende uitingen. Zulke repressie past niet in een open en democratische cultuur als de Nederlandse.

5. Historisch perspectief

- Herhaling van eerdere mislukte wetgeving

In 2005 werd een soortgelijk wetsvoorstel (het “apologieverbod”) ingetrokken, juist vanwege vage definities, overbodigheid en risico's voor de vrijheid van meningsuiting. De huidige poging verschilt daar nauwelijks van.

- Strafbaarstelling van historische context mogelijk

De wet kan leiden tot criminalisering van historisch eerbetoon aan verzetsgroepen of bevrijdingsbewegingen die door sommigen als

“terroristisch” worden bestempeld. Bijvoorbeeld het prijzen van anti-koloniale strijders of leden van het verzet in WO II kan onder deze wet in de grijze zone vallen.

6. Emotioneel perspectief

-Verlies van openheid en vertrouwen

Burgers voelen zich minder vrij om zich uit te spreken over onrecht, politieke onderdrukking of internationale conflicten. Deze wet zal het gevoel versterken dat je als moslim of activist bij voorbaat als verdacht wordt gezien.

- Versterking van gevoelens van onrechtvaardigheid

Wanneer mensen zich het zwijgen voelen opgelegd op basis van hun afkomst of overtuiging, groeit het gevoel dat de rechtsstaat er niet voor hén is. Dat is maatschappelijk ontwrichtend.

Conclusie

Hoewel het doel van deze wet begrijpelijk is, zijn de risico's op juridische ontsporing, maatschappelijke schade en institutionele ongelijkheid aanzienlijk. De vage formuleringen, brede toepasbaarheid en beperkte meerwaarde maken dit voorstel in de huidige vorm onaanvaardbaar. De kans is groot dat deze wet de vrijheid van meningsuiting aantast, discriminatie versterkt, en polarisatie verdiept – juist onder bevolkingsgroepen die het vertrouwen in de rechtsstaat het hardst nodig hebben.

Aanbevelingen:

1. Beperk de wet tot uitingen die aantoonbaar oproepen tot geweld en een daadwerkelijke bedreiging vormen voor de openbare orde.
2. Voeg een expliciet opzetvereiste toe, zodat alleen bewuste, doelgerichte verheerlijking strafbaar is.
3. Bescherm expliciet journalistieke, wetenschappelijke, educatieve

en artistieke uitingen tegen vervolging.

4. Bied wettelijke waarborgen tegen etnisch of religieus profilerende toepassing, bijvoorbeeld via een toetsingscommissie.

5. Voer een evaluatieclausule in (na 2 jaar) met betrokkenheid van mensenrechtenorganisaties, minderhedenorganisaties en juridische experts.

6. Investeer in preventie, onderwijs en dialoog, in plaats van een uitbreiding van het strafrechtelijk instrumentarium.

7. Laat but not least, toon als Nederlandse regering het juiste voorbeeld door schendingen van het internationaal (humanitair) recht consequent en consistent te veroordelen en te vervolgen en laat dit duidelijk en sterk terugkomen binnen alle domeinen.